

6. Безносок О.О., Тодавчич Н.В. Вплив фізичного виховання на розумову працездатність студентів та викладачів. *Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка*: тези наук. доп. Всеукр. наук.- пр. конф. молодих вчених, ад'юнктів, слухачів, курсантів і студентів, м. Київ, 23 квіт. 2021 р./за заг. редакцією І.В.Толока. Київ: ВІКНУ, 2021. С. 43-44.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕРУКАРІВ ІЗ ПОЗИЦІЇ ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ

*Білай Д.В.
Полтава, Україна*

Людиноцентрованість як пріоритетність соціального начала при вирішенні важливих питань її внутрішнього порядку декларує Конституція України [4], у якій зазначено (ст. 1), що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Цілком вичерпно в цьому відношенні є й ст. 3, якою стверджується, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», а «утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Одним із головних джерел людиноцентризму як суспільної філософії, що, відображаючи державну політику, повинна забезпечувати її в повсякденному житті, виступає освіта. Закон України «Про освіту» (2017), позиціонує освіту як основу «інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави» [6], вже самим порядком переліку її функціональних характеристик підкреслює вагу в освітньому процесі запитів людини як особистості і як суб'єкта суспільного буття. Більше того, у ст. 6, де розкриваються засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності, людиноцентризм названо першим із них.

Філософські засади людиноцентризму в освіті знаходимо в працях багатьох українських учених. В. Кремень, наприклад стверджує, що освіта має подолати існуючий перехідний стан у світогляді й духовності українського суспільства, але «вона може тільки тоді виконувати своє покликання, коли смислом її розвитку, центром усіх інновацій і стратегій стає людина» [5].

На думку С. Алексеєвої, «стрижнем людиноцентризму є самореалізація особистості впродовж життя у всіх сферах життєдіяльності, а місія освіти полягає в сприянні цій самореалізації» [1]. Виходячи з цього, можна розглядати людиноцентризм в освіті, з одного боку, як формування в людини стійких уявлень про свою самоцінність і стимулювання її активності в пошуку шляхів вияву і розвитку цієї самоцінності, що в подальшому переростає у вироблення відповідних життєвих стратегій. З іншого боку,

людиноцентризм слід розглядати як особистісну позицію, що урівноважує цінність себе і цінність іншого в суспільній взаємодії (за виключенням ситуацій виправданої ворожості).

Таким чином, людиноцентрована професійна діяльність розглядається значною мірою як результат освіти, заснованої на людиноцентричних засадах. Суперечливо вважати освіту єдиним чинником формування такої професійної позиції (не можна відкидати й інших обставин), проте вагомість освіти для розвитку цього складника професійного потенціалу має бути досить значною.

Для перукарської діяльності людиноцентрична зорієнтованість починається з порядності та відкритості, оскільки перукарські послуги мають низку специфічних якостей, що роблять клієнта до певної міри заручником ситуації. Сюди відносять: неосяжність, адже перукарські послуги неможливо побачити, спробувати до моменту їх придбання; непостійність якості, бо один і той самий майстер може по-різному виконати одну й ту саму стрижку; нетривалість результату в часі; невід'ємність послуги від її виконавця [3]. І при цьому вважаю за потрібне наголосити, що перукар повинен відчувати свою відповідальність за результат роботи не лише з боязні втратити клієнта, а насамперед тому, що це важливо для нього самого як майстра.

Людиноцентрична зорієнтованість професійної діяльності тісно корелює з такою якістю фахівця, як комунікативна компетентність. Це цілком закономірно, оскільки пов'язані з нею особистісні якості (комунікативність, комунікабельність) проявляються лише в суспільстві і вимагають товариства осіб, з якими здійснюється взаємодія. Для перукаря, наряду з загальним фізичним розвитком, високою чутливістю до кольору і відтінків, хорошою координацією рухів рук тощо, професійно необхідними є такі особистісні якості, що сприяють успішному психоемоційному контакту та вдалій комунікації, як спостережливість, витримка, постійний самоконтроль і організованість, а також гарний настрій, що підтримується завдяки вольовим зусиллям та практикам саморегуляції.

Майстри перукарської справи часом практично не розділяють якість наданої перукарем послуги та якість обслуговування, характеризуючи їх у комплексі, наприклад: «Якість обслуговування залежить від того, наскільки ввічливий, передбачливий персонал під час роботи з клієнтом, як швидко обслуговує, які прогресивні форми використовують при наданні послуги, а також від уміння проводити консультації» [2]. Ми бачимо тут цілісну картину взаємодії в професійних умовах, де і технологічні, і комунікативні складники однаковою мірою важливі і створюють імідж послуги, майстра, закладу завдяки демонстрації різними способами поваги до клієнта, уважності до його проблем і потреб, тобто, фактично, з застосуванням уже згаданого людиноцентричного підходу.

Список використаних джерел:

1. Алексеева С. Людиноцентризм як освітня домінанта індивідуалізації сучасного навчання. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/360952579_LUDINOCENTRIZM_AK_OSVITNA_DOMINANTA_INDIVIDUALIZACII_SUCASNOGO_NA_VCANNA
2. Горбатюк Н.А., Зінченко О.І., Откидач Г.І. Основи перукарської справи. Підручник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. К.: Грамота. 2020. 256 с.
3. Гутиря Л.Г. Сучасна перукарська справа. Харків : Фоліо, 1997. 464 с.
4. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму у контексті проблем освіти. 2006. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06kvkpo.php>
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

РОЛЬ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ У ФОРМУВАННІ АДЕКВАТНОЇ САМООЦІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НУШ

*Божинська М.А.
Полтава, Україна*

Самооцінка – елемент самосвідомості, що характеризується емоційно насиченими оцінками самого себе як особистості, своїх можливостей, моральних якостей і вчинків; важливий регулятор поведінки. Самооцінка визначає взаємини людини з оточуючими, його критичність, вимогливість до себе, ставлення до успіхів і невдач. Тим самим самооцінка впливає на ефективність діяльності людини і розвиток її особистості [2]. Процес навчання і формування самооцінки є взаємозалежними, адже навчання має чітко виражений ефект рефлексії, коли дитина бачить себе з боку у колективі та формує протягом навчання думку про себе. Одним із факторів, який викликає у дитині негативні емоції: страх, тривогу, агресію є сам процес оцінювання навчальних досягнень. Основні види оцінювання результатів навчання учнів зафіксовані в Законі України «Про повну загальну середню освіту», ст.17 [1], де традиційний його перелік (поточне і підсумкове оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання) додали оцінювання формувальним. Л. Аллала і Л. Лопес, швейцарські учені, змінили поняття формувального оцінювання, доповнивши його таким складником, як суб'єкт-суб'єктна взаємодія: за їх трактуванням цього оцінювання одноосібність вчителя в оцінюванні зникає, роль учителя починає базуватись на взаємній співпраці, діалозі з учнем, який оцінюється, для того, щоб точніше визначити рівень його досягнень і потенційні можливості та дає можливість кожному учню покращити власний результат, вміння[3]. Це оцінювання спрямоване на процес навчання, як на